

Спеціальність	053 Психологія і 016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Спеціальна педагогіка /Спеціальна психологія
Ступінь	Доктор філософії

Шифр дисципліни

ВД7

Назва дисципліни

Сурдопедагогіка

Навчальний рік	2024-2025
Кількість кредитів ЕКТС (годин)	2 кредити (60 годин)
Статус	вибіркова дисципліна
Короткий опис дисципліни	Методологічна основа дисципліни полягає у сучасній науковій інформації про роль двох мов в освітньому розвитку осіб за мовними ідентифікаціями, форм мовлення, усвідомлення вибору шляху розвитку таких осіб з урахуванням сенситивних періодів розвитку сприймання, мовлення, основних принципів та технологій розвитково-компенсаторного спілкування.
Викладач	Кульбіда С.В.
Контакти	Тел +380501435150 Email svk5554@gmail.com
Час для консультацій	понеділок, четвер, 14.00-16:00

Мета курсу	- озброєння здобувачів третього рівня необхідним рівнем професійної компетентності з методологічних, теоретичних засад сучасної сурдопедагогіки зарубіжжя і України
-------------------	---

Завдання курсу

1. ознайомлення з методологічними, теоретичними засадами основних підходів, концепцій розуміння глухоти, новими науковими аспектами і найближчою перспективою розвитку словесно-жестових засад в сучасній освіті;
2. формування професійних компетентностей у видах сурдопедагогічної діяльності: навчально-виховної, корекційно-розвиткової, аналітичної, консультативної, методичної, перекладацької та ін.
3. Аналіз і порівняння навчальних, комунікативних практик осіб з різними мовними ресурсами, середовищами зростання і професійного становлення із закладів спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності

- ЗК 1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
- ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК01 Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
- СКО2 Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
- СК03 Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
- СК04 Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
- СК05 Здатність розробляти проекти у сфері спеціальної та/або

інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами.

СК06	Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
СК07	Здатність здійснювати порівняльний аналіз українського й зарубіжного досвіду у використанні дослідницького інструментарію для розроблення передових практик доступної і безбар'єрної освіти осіб з ООП.
СК0 8.	Здатність вивчати і застосовувати інноваційні цифрові технології у проєктній дослідницькій діяльності.
СКО 9	Соціокультурна компетентність. Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії медичного і соціокультурного підходів у професійній діяльності; положень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності.
СКО 10	Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною комунікацією, особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних комунікативних ситуаціях.

Програмні результати навчання

РН01.	Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
РН02.	Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.
РН03.	Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
РН04.	Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.
РН05.	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
РН06.	Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або

інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН07.

Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН08.

Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.

РН09.

Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.

РН10.

Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.

РН11.

Розвивати здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації з різними моделями осіб глухих і зі зниженим слухом; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях.

РН12.

Вибудовувати процес педагогічного спілкування, налагоджувати продуктивну професійно-компенсаторну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.

Програма дисципліни		
Тема 1	Год	Сурдопедагогіка як наука.
	3	Сурдопедагогіка – наука, міжпредметні зв'язки, зарубіжна і вітчизняна. Визначення, терміни. Методи наукових досліджень. Актуальні дослідження проблем сурдопедагогіки.
Тема 2		Науковий дискурс феномену глухоти
	3	Сучасні аспекти теорії і практики навчання глухих і зі зниженим слухом осіб. Біолого-медична концепція глухоти: витоки; парадигма розуміння глухоти і глухої людини, роль слухового сприймання та ін. Біолого-медична концепція глухоти. Соціокультурна концепція глухоти: вихідні експериментальні дослідження; зміни в жестомовній політиці держав ЄС.
Тема 3		Основи методик навчання глухих і зі зниженим слухом осіб
	2	Витоки одномовних, білінгвальних методик навчання. Концепція білінгвального навчання осіб з порушеннями слуху. Наукове визначення понять «жестовий білінгвізм», «жестово-словесна двомовність», «перша мова», «друга мова», «слухове сприймання», «звукопроведення» та ін.
Тема 4		Зміст жестомовного навчання глухих дошкільників
	2	Авторська модель опанування першими жестами і дактилемами на основі перших посібників для глухої малечі («Українська жестова абетка», «Граємося і навчаємося» та ін.). Відпрацювання основних навичок показу і зчитування жестових одиниць, словесних одиниць, дактильних одиниць, використання їх у спілкуванні «дитина – доросла».

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, План заняття	Аудиторні заняття		Самостійна Робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
Заняття 1	Становлення і розвиток сурдопедагогіки і сурдознавства. Предмет сурдопедагогіки та її функції. сурдопедагогіки.	Практичне	2	Основні категорії сурдопедагогіки. Сурдопедагогіка і сурдознавство як сучасні науки науки, взаємозв'язок і відмінності. Термінологічний апарат. Сучасні актуальні дослідження, функції двох мов у комунікації і навчанні. Етапи становлення, розвиток сурдопедагогіки (сурдознавства).	10
Заняття 2	Сурдодидактика. Державна політика в сфері спеціальної освіти глухих в контексті статусу української і УЖМ. Зміст навчання, пошуки ефективних методів навчання дітей даної категорії.	Практичне	2	Зміна поглядів на феномен глухоти в сучасних умовах. Теорія і практика навчання, реабілітації осіб з ПС, глухих, зі зниженим слухом. Українська специфіка змісту освіти для глухих здобувачів. Навчальні плани, програми, підручники..	10
Заняття 3	Досвід застосування методик навчання з різними категоріями осіб з порушеннями слуху. Перспективи білінгвальних методик навчання дітей глухих та зі зниженим слухом у практиці різних комунікативних середовищ.	Практичне	2	Термінологічні особливості застосування назв на позначення категорій здобувачів. Термінологічні словники. Методики для різних вікових категорій, які є актуальними і затребуваними. Роль моделі жестомовного фахівця педагогічно-психологічного профілю.	10
Заняття 4	Моделі жестомовного навчання. Авторські прорами (Біланова, Іващенко, Дяків) для середньої і старшої школи ЗСО. Специфіка і особливості.	Практичне	2	Авторська модель, Специфіка позначень ЖО, система вправ, тематика, посібники з УЖМ.	
Заняття 5	Сурдовиховання	Практичне	2	Система роботи вихователя	10

Положення про виховну систему у ЗСО. Особливості побудови змісту виховання у другу половину дня.
Екологічно здорове середовище ЗСО. Спортивно-оздоровча діяльність як напрям роботи вихователя у ЗСО.
Дефлімпійські змагання.
Волонтерська, мистецька діяльність як напрям роботи вихователя у ЗСО.

сурдонапряму у ЗСО.
Режим роботи, напрями діяльності. Специфіка організації комунікативного доступного середовища і системі ЗО і поза ЗО.
Заходи патріотичного спрямування як напрям виховної роботи ЗО.
Спортивно-оздоровчі секції.
Дефлімпійські ігри.
Виставки художніх творів глухих митців та ін.

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль	
Завдання	Особливості виконання та вимоги
1. Проаналізувати і порівняти навчальні плани галузі у двох системах освіти, визначити позитиви, особливості. ЗІН і ЗСО на предмет вивчення дисциплін мовно-літературної галузі..	Письмова робота (1 сторінка) Розкрити специфіку і особливості змісту навчання мовно-літературної галузі у двох системах освіти, визначити позитиви, особливості.
2. Розкрити особливості модельних програм ЗСО для глухих і зі зниженим слухом здобувачів.	Письмова робота (на вибір дисципліни – інваріантна чи варіантна складова). Порівняти специфіку добору модельних програм предметів, їх сучасне спрямування, доцільність, вмотивованість.
Підсумковий контроль (залік)	ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ до заліку 1. Сурдопедагогіка – наука, визначення, міжпредметні зв'язки. 2. Сурдопедагогіка і сурдознавство. Визначення і відмінності. 3. Актуальні дослідження проблем української сурдопедагогіки. 4. Становлення і розвиток української сурдопедагогіки. 5. Термінологічне поле сурдопедагогіки. 6. Термінологічне поле сурдознавства. 7. Завдання сурдопедагогіки. 8. Завдання сурдознавства. 9. Сучасні аспекти теорії і практики навчання глухих і зі зниженим слухом осіб. 10. Базові категорії концепції глухоти, основні відмінності. 11. Концепція Глухоти соціокультурного підходу: витоки, позиції. 12. Концепція глухоти біолого-медичного підходу: витоки, позиції. 13. Біолого-медична концепція глухоти: парадигма розуміння глухоти і глухої людини, роль мови. 14. Соціокультурна концепція глухоти: роль мовного середовища і фахівців ЖМ. 15. Державна політика в сфері спеціальної освіти глухих в контексті визнання УЖМ. 16. Державна політика в сфері інклюзивної освіти дітей з порушеннями слуху в контексті невизнання УЖМ. 17. Сурдодидактика. Зміст освіти у ЗСО. 18. Сурдодидактика. Зміст освіти у ЗІО. 19. Методи навчання глухих дітей. 20. Методи навчання зі зниженим слухом дітей. 21. Концепція білінгвального навчання осіб з порушеннями слуху. 22. Модельні програми для вивчення предметів інваріантної складової НП ЗСО.

23. Авторські моделі навчальних програм з УЖМ.
24. Сурдовиховання, напрями, завдання.
25. Модель виховання глухих учнів у ЗСО.
26. Орієнтовні стратегії ефективної комунікації з глухими здобувачами освіти.
27. Режим роботи, напрями виховної діяльності.
28. Специфіка організації комунікативного доступного середовища і системі ЗО і поза ЗО.
29. Специфіка спортивно-оздоровчої діяльності як напрям роботи вихователя у ЗСО.
30. Організація заходів патріотичного, волонтерського спрямування як напрям роботи вихователя.
31. Дефлімпійські змагання, роль, значення для глухих здобувачів освіти.

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	30
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (залік)	30
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
1. Розкрити специфіку і особливості змісту навчання мовно-літературної галузі у двох системах освіти, визначити позитиви, особливості.	10
2. Порівняти специфіку добору модельних програм предметів, їх сучасне спрямування, доцільність, вмотивованість.	10
3. Знайти в сучасному термінологічному словнику «Спеціальна педагогіка і психологія» основні терміни на позначення сурдопедагогічних понять у двох основних підходах.	10

Основна (обов'язкова) література

- Бондар В. Дидактика: [підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів] / Володимир Бондар. К. : Либідь, 2015. – 264 с.
- Грицько, Р. (2020). Системна робота фахівців з розвитку мовлення у дошкільників з порушеннями слуху. Збірник наукових праць ЛОГОС, 69-71. <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v3.23>
- Засенко Н.Ф. (1990). Сурдопедагогіка: підручник у двох частинах. Київ.
- Зборовська Н. (2021). Педагогічні умови використання жестової мови як засобу оптимізації навчального процесу для учнів з порушеннями слуху. ГРААЛЬ НАУКИ, (2-3). <https://doi.org/10.36074/grail-of science.02.04.2021.103>
- Іванюшева Н.В. (2019) Соціокультурна діяльність сурдопедагога в сучасному навчальному закладі. Психологічні виміри культури, економіки, управління. Науковий жкрнал, 6, 59-63.
- Сурдопедагог. Енциклопедія освіти / АПН У; гол. ред. В.Г.Кремень. К.: Юрінком інтер, 2008.
- Коломоєць А.О., Луценко Л.М. (2020). Деякі аспекти здійснення комплексної реабілітації осіб з порушеннями слуху в умовах спеціального закладу освіти. Збірник наукових праць ЛОГОС, 24-28. <https://doi.org/10.36074/18.09.2020.v3.08>
- Коломоєць А.О., Луценко Л.М., Кульбіда С.В. (2022). Виховне гуманістичне середовище закладу освіти в сучасних умовах. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: науково-методичний збірник. Вип. 21. С.58-73. <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i21.212> Режим доступу <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/212/194>
- Кульбіда С.В. (2010). Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих: монографія. К.: ТОВ «Поліпром», 2010.
- Кульбіда, С.В., Чепчина, І.І. (2009). Проект концепції жестової мови в Україні. Особлива дитина: навчання і виховання, 3 (53). С. 3-7. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/706187/>
- Кульбіда С.В. (2021). Особливості комунікативної діяльності нечуючих учнів: монографія. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, відділ навчання жестової мови. Київ: Інтерсервіс. 200 с. <https://doi.org/10.33189/isp21.01>. Режим доступу: https://ispukr.org.ua/articles/doi/Svitlana%20Kulbida_Peculiarities%20of%20communicative%20activity%20of%20deaf%20students.pdf
- Кульбіда С.В. (2024). Соціокультурний дискурс української жестової мови в умовах сьогодення: монографія. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Відділ української жестової мови. Київ, 2024. 256 с.
- Кульбіда, С. (2022). ЖЕСТОВИЙ ДВОМОВНИЙ ПІДХІД У ПРАКТИЦІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ. Особлива дитина: навчання і виховання, 108(4), 20-26. <https://doi.org/10.33189/ectu.v108i4.119> Режим доступу http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/119
- Кульбіда, С. (2022). Жестовий двомовний підхід у практиці спеціальних закладів України. Особлива дитина: навчання і виховання, 107(3), 7-18. <https://doi.org/10.33189/ectu.v107i3.110> Режим доступу http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/110
- Кульбіда С.В. (2024). Освітня практика осіб з особливими потребами у європейському досвіді. Збірник наукових праць. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2(25), 108-123. <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i25.259>
- Кульбіда, С., Біланова, О., & Іващенко, Л. (2023). «Українська жестова мова» - упродовження

нового державного стандарту У 5-6 класах нової української школи. Особлива дитина: навчання і виховання, 109(1), 33-60. <https://doi.org/10.33189/ectu.v109i1.127> Режим доступу http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/127/106

18. Канді Лінда Гатрак. Освітня система для глухих і слаббачуючих в Україні: очима глухого фахівця. Жестова мова й сучасність: зб. наук. пр. Вип. 8 / НАПН України. Ін-т спец. педагогіки ; голов. ред. Засенко В. В. ; [редкол.: Засенко В. В., Кульбіда С. В. та ін.]. - Київ : О. Т. Ростунов, 2013. С.225.

19.Литовченко, С., Кульбіда, С., Жук, В., Таранченко, О., Вовченко, О., Литвинова, В., Рибак, О., & Міськов, Г. (2024). ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 116(4), 29-44. <https://doi.org/10.33189/ectu.v116i4.194>

20.Луценко Л.М. (2020). Організаційно-змістові особливості корекційно-розвиткової складової для дітей з порушеннями слуху (з досвіду роботи КЗО «Криворізька спеціальна школа «Сузір'я» ДОР»). Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток: навчально-методичний посібник. Харків: Ранок «Кенгуру».

21. Малинович Л.М. (2020). Інтегрований підхід при визначенні психологічної готовності дітей з порушеннями слуху до шкільного навчання. Освіта дітей з порушеннями зору: виклики сучасності. Матеріали всеукраїнського тифлофоруму (м. Київ, 15 травня 2020 року). Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка. С. 63-68.

22.Малинович Л.М., Адамчук Н.Б. (2023). Технології забезпечення комунікативної доступності освітнього середовища для осіб із порушеннями слуху: методичні рекомендації. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Відділ української жестової мови. Київ, 2023. 110 с. <https://lib.iitta.gov.ua/739461/>

23. Малинович, Л., Кульбіда С., Міськов Г. (2023). Створення доступного мовного середовища для дошкільників: необхідність і виклики. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 112(4), 95-118. <https://doi.org/10.33189/ectu.v112i4.158>

24. Сурдопедагогіка. Хрестоматія. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2003. – 1, 2 тт.

25. Чайка В. Основи дидактики: тексти лекцій і завдання для самоконтролю : [навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів]. Тернопіль : Астон, 2012. – 244 с.

Додаткова література та інші джерела інформації

1.Бондар В.І. (2003). Спеціальна педагогіка: *понятійно-термінологічний словник*. Луганськ: Альма-матер.

2.Спеціальна педагогіка і психологія: *сучасний термінологічний словник*. Л.І. Прохоренко, В.В.Засенко. Київ:Генеа, 2024.

3.Зборовська Н., Кульбіда С. (2007). Особливості лінгвістичного дослідження української жестової мови у доробку Р. Г. Краєвського. Жестова мова й сучасність : Зб. наук. праць. Вип. 2. К., 2007. С.197- 210.

4. Кобель І.Г. Навчання та соціалізація глухих в США: від епохи колонізації до епохи інклюзії анотація. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. - 2012. - Вип. 21(2). - С. 311-322. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2012_21%282%29_45

5. Кульбіда, С.В. (2018). *Сучасні тенденції вивчення мов глухих як інформаційно-комунікативного засобу у міжнародному проекті "Spreadthesign"*. Всеукраїнська науково-практична конференція «Освіта осіб з особливими освітніми потребами: виклики сьогодення» 21.06.2018, Київ. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/710996/>

6. Кульбіда С.В. (2020). Освітній простір для всіх (застосування компетентнісного і білінгвального підходів в умовах модернізації освітньої діяльності). *Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку : монографія; за ред. Н.М. Рідей, Л.М. Панченко. 2 вид., доп. і перер.*, 229-256. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020.

7. Кульбіда С.В. (2012). Філософські підходи теоретико-методологічної бази спеціальної освіти: джерела розвитку нечуваючої особистості. *Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць*. Вип. 7. С. 175-196. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1983>

8. Міськов Г.В. (2023). Освітні потреби глухих здобувачів як соціокультурні детермінанти потреб. Збірка тез матеріалів IX Міжнародного конгресу «Освіта осіб з особливими потребами в умовах миру та війни» 25-26 жовтня 2023 року. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка

НАПН України. С.354-356. Режим доступу <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738579>

9. Education and identity. A.W. Chickering, L. Reisser. – 2nd ed. (1993). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

10. Kulbida, S. (2019). Features of bilingual approach application in special institutions for deaf in Ukraine. *Education: Modern Discourses*, 2, 141-152. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2019-1-17> Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719123>

11. Linguistics of American Sign Language : an introduction. C. Valli, C. Lucas, K. J. Mulrooney. – 4th ed. – (2005). Washington: Gallaudet University Press.

12. Advances in the sign language development of deaf children / edited by B. Schick, M. Marschark, and P.E. Spencer. (2006) New York: Oxford University Press.

13. Education and identity. A.W. Chickering, L. Reisser. – 2nd ed. (1993). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

14. Kulbida, S. (2020). Linguistic personality in Ukrainian language education of deaf education direction. *Education: Modern Discourses*, 3, 131-142. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-13>

15. Kulbida, S. (2019). Features of bilingual approach application in special institutions for deaf in Ukraine. *Education: Modern Discourses*, 2, 141-152. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2019-1-17>

16. Malynovych, L. (2020). ASPECTS OF INDICES DETERMINATION OF THE CHILDREN'S PSYCHOLOGICAL READINESS TO THE SCHOOL EDUCATION. Збірник наукових праць ЛОГОС, 132-138. <https://doi.org/10.36074/05.06.2020.v2.55>

17. Bondar, V, Zasenkov, V, Kulbida, S, Kobel, I, Kolupayeva (2004). Special education for disabled people in Ukraine: *Innovation and experiments. Modern trends of special education development (Canada-Ukraine experience ...*

18. Щуцька, О.І., Кацан, М.І. (2017) Здобутки сучасної сурдопедагогіки на прикладі навчально-реабілітаційного центру. Молодь в умовах нової соціальної перспективи: Зб. наук. праць. Вип. 16. Київ, 18 травня 2017 року. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. С. 477-488. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707201/>

19. Kulenko, V., Morska, N., Fesenko, G., Poperechna, G., Polishchuk, R., & Kulbida, S. (2022). The Natural Human Rights within the Postmodern Society: a Philosophical SocioCultural Analysis / Valentyna Kulenko, Nataliia Morska, Galyna Fesenko, Rostyslav Polishchuk, Svitlana Kulbida // *Postmodern Openings*. Vol. 13, is. 1. - P. 186-197. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/391>. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000751672600010>

Електронні ресурси:

<http://www.>

lib.iitta.gov.ua

www.lifeprint.com/dictionary.htm.

<http://www.spreadthesign.com>.

Методи навчання

Словесні: бесіди, розповідь, проблемний виклад, розв'язання проблемно-пошукових ситуацій, евристична бесіда, дискусія тощо.

Наочні: візуалізація, опорні конспекти, інструктаж до практичних занять і самостійної роботи здобувачів, методи подачі інформації за допомогою мультимедійних слайд-презентацій, відеоматеріалів, зразків індивідуального мовлення.

Практичні: спостереження, аналіз, евристична бесіда, імітаційні методи, моделювання, рішення ситуаційних завдань, проектування.

Словесні: лекція (інформаційна, проблемна, з елементами бесіди, з розбором конкретних ситуацій), навчальна дискусія.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій. Силабус. Мультимедійні презентації до курсу, таблиці, Інтернет-зв'язок.

Поведінка на курсі

Відвідування аудиторних лекційних та практичних (або онлайн-занять). Сумлінне виконання індивідуальних завдань та самостійна робота над опануванням знань.

Інформація про викладача

Основні публікації з тематики дисципліни

1. Коломосьць А.О., Луценко Л.М., Кульбіда С.В. (2022). Виховне гуманістичне середовище закладу освіти в сучасних умовах. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: науково-методичний збірник. Вип. 21. С.58-73. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i21.212>
2. Кульбіда С.В. (2024). Освітня практика осіб з особливими потребами у європейському досвіді. *Збірник наукових праць. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*, 2(25), 108-123. <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i25.259>
3. Кульбіда С.В. (2024). Жестова мова у Європейському мовному портфолію. Безбар'єрність в освіті осіб з особливими потребами: досвід та інновації. *Матеріали X Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології*. – Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2024. С.238-241. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742977.pdf>
4. Кульбіда С.В. (2021). Особливості комунікативної діяльності нечуючих учнів: монографія. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, відділ навчання жестової мови. Київ: Інтерсервіс. 200 с. <https://doi.org/10.33189/isp21.01>. Режим доступу: <https://ispukr.org.ua/articles/doi/Svitlana%20Kulbida.pdf>
5. Kulenko, V., Morska, N., Fesenko, G., Poperechna, G., Polishchuk, R., & Kulbida, S. (2022). The Natural Human Rights within the Postmodern Society: a Philosophical SocioCultural Analysis. *Postmodern Openings. Vol. 13, is. 1. - P. 186-197*. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/391>. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000751672600010>
6. Kulbida, S. (2020). Linguistic personality in Ukrainian language education of deaf education direction. *Education: Modern Discourses*, 3, 131-142. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-13>
7. Кульбіда С.В. (2019). Лінгводидактичні засади вивчення української жестової мови: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2019. 238 с.
8. Кульбіда С.В. (2024). Соціокультурний дискурс української жестової мови в умовах сьогодення: монографія. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Відділ української жестової мови. Київ, 2024. 256 с.
9. Малинович, Л., Кульбіда С., Міськов Г. (2023). Створення доступного мовного середовища для дошкільників: необхідність і виклики. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 112(4), 95-118. <https://doi.org/10.33189/ectu.v11i2i4.158>
10. Литовченко, С., Кульбіда, С., Жук, В., Таранченко, О., Вовченко, О., Литвинова, В., Рибак, О., & Міськов, Г. (2024). ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 116(4), 29-44. <https://doi.org/10.33189/ectu.v116i4.194>
11. Popovych, I., Yaremchuk, N., Yakovleva, S., Kariyev, A., Sadykova, A., & Kulbida, S. (2024). Research on the Types of Future Teachers' Self-Realization Under Conditions of a Digital Educational Environment. *Journal of Education Culture and Society*, 15(1), 435-451. <https://doi.org/10.15503/jecs2024.1.435.451> <https://www.jecs.pl/index.php/jecs/article/view/1619>

Зворотній зв'язок

Тел. +380501435150
svk5554@gmail.com

Інше

Затверджено

Протокол № 6 від 10 / 06 / 2024 р.

Укладач

Кульбіда С.В.

Завідувач відділу

Кульбіда С.В..